

BASINA VE KAMUOYUNA

12.02.2024 tarihinde Erzincan-İliç'te yığın liçi yöntemiyle işletilen Çöpler Altın Madeninde, liç sahasında meydana gelen kayma/çökme sonucunda büyük bir felaket yaşanmıştır. Resmi açıklamalara göre; maden çalışanı 9 emekçi, kayan siyanürlü ve ağır metalli kütlelerin altında kalmıştır. Öncelikle iş cinayetine kurban giden işçiler için üzüntülerimizi dile getirmek istiyoruz, ailelerine baş sağlığı diliyoruz. Yığın liçi sahasının kayması/çökmesi, kütlelerin yayılması, aynı zamanda şimdiden sonucu kestirilemeyecek büyük bir çevre felaketine yol açmıştır. Konunun uzmanları zehirli ağır metalli atığın Fırat Nehrine karışma riski uyarısı yapmaktadırlar. Sınır aşan suların kirlenmesi halinde, bu eko kırım suçunun uluslararası boyutta sorumluluk doğuracağı ortadadır.

Yaşanan İliç felaketinden çıkartılacak derslerle faaliyette olan diğer altın madenlerinin daha sıkı denetlemeye tabi tutulması gerekmektedir. Kamuoyu, Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürü tarafından ruhsatlandırılan, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından verilen ÇED kararları, çevre lisansı ve izinleri, Valilikler tarafından verilen birinci sınıf gayrisihhi müessese açılma ruhsatlarıyla açılan ve faaliyette bulunan bütün altın madenleri; konunun uzmanları ile incelenmesi ve denetlenmesini beklemektedir.

Altın Madencilği ülkemize, 1990 yıllarda ilk olarak Bergama-Ovacık Altın Madeni ile girmiştir. Baromuz, o günden bu yana altın madenlerine karşı sağlıklı ve dengeli çevrede yaşama hakkını savunmaktadır. Bütün bilimsel itirazlar ile yargı kararlarına karşın ilimizde Koza Altın İşletmeleri A.Ş. tarafından Bergama-Ovacık Altın Madeni İşletmesi, Dikili-Çukuralan Altın Madeni Çıkarma tesisi, Tüprag Metal Madencilik San.Tic. A.Ş. tarafından işletilen Efemçukuru Altın Madeni Çıkarma ve İşletme Tesisi, yarattıkları risklerle faaliyetlerini sürdürmektedir.

Çukuralan Altın Madeni Ocağı, hassas Kozak ekosistemi ile yeraltı su kaynakları için riskler yaratmaktadır. Ovacık Altın Madeni işletmesinde 3 ayrı atık depolama tesisi dolmuştur. Bu haliyle yarattıkları ağır metallerin yayılması riskinin yanı sıra fay hattında olan atık havuzlarının olası bir depremde ya da İliç'te olduğu gibi deprem olmadan çökmesi halinde, bölgenin ve Bakırçay Ovası'nın geri dönüşü olmayacak şekilde ekolojik yıkımına yol açacaktır.

İzmir'in su havzası içinde olan Efemçukuru Altın Madeni de kapasitesini artırarak faaliyetini sürdürmektedir. Maden işletmesi İzmir'in içme suyunun yaklaşık %40 'nı sağladığı Tahtalı Barajı havza koruma sahası sınırında, inşa edilmesi planlanan Çamlı Barajı havza koruma alanındadır. Gündeme geldiği 2000'li yılların başından bu yana yapılan araştırmalar ve davalarda yapılan bilimsel çalışmalar sonucunda, "yörenin kayaç yapısı ve işletmede yapılacak zenginleştirme işlemi sonucunda maden işletmesinin ağır metal kirliliği yaratacağı, bunun sonucunda bölgenin yeraltı ve yerüstü su kaynaklarının kirleneceği, yörenin bitki ve orman örtüsünün zarar göreceği, bölgede uygulanan ekolojik tarımın sona ereceği, kısaca ekolojik ve toplumsal yıkıma yol açacağına dair çok sayıda bilimsel rapor düzenlenmiştir. Bu ciddi bilimsel uyarılara rağmen çevre sağlığı ve canlı yaşamı için risk oluşturan altın madeni 1 Haziran 2011 tarihinden bu yana faaliyetini sürdürmektedir. Maden faaliyete başlamasından kısa bir süre sonra kapasite artırım talebinde bulunmuş, bu talep 31.12.2012 tarihli ÇED olumlu kararı ile karşılanmıştır. Kapasite artırım projesiyle toplam cevher rezervi "2.5"milyon tondan "8.5"milyon tona, faaliyet süreci "12" yıldan "17" yıla, ekonomik olmayan kaya (PASA) "660"bin tondan "3.200.000" tona ve yüzeyde kapladığı stok alanı "4.74" hektardan "12.32"hektara, ortaya çıkacak proses atığı(kuru atık) "2.2" milyon tondan "8" milyon tona ve yüzeyde kapladığı deponi alanı "7.67" hektardan "16.18" hektara çıkması öngörülmüştü. Kapasite artırım ÇED Olumlu Belgesinin iptali için havzayı korumakla

görevli İzmir Su Kanalizasyon İdaresi, EGEÇEP, İzmir Tabip Odası, TMMOB Çevre Mühendisleri, Kimya Mühendisleri, Ziraat Mühendisleri ve Peyzaj Mimarları Odası ile Ahmet Karaçam ve Arif Ali Cangı tarafından açılan davalar, usul ve yasaya aykırı şekilde reddedilmişse de yargılama sırasında alınan bilirkişi raporu şimdiye kadar bilimsel olarak çürütülemedi. Mahkeme tarafından yaptırılan keşifte uzman bilirkişiler tarafından alınan numunelerin İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsünün laboratuvarlarında yapılan analizleri sonunda düzenlenen söz konusu 28.01.2015 tarihli bilirkişi raporuyla "kuru atıktan alınan örnekte bulunan sülfür ve ağır metal konsantrasyonlarından; arsenik, kadmiyum, bakır, kurşun, Manganez, nikel, selenyum, kükürt ve çinko elementlerinin Dünya Kabuk Ortalaması (DKO) seviyelerini aştığı, bu elementler arasında arsenik, kadmiyum, bakır ve çinko elementlerine ait değerlerin ÇED raporları içeriğinde belirtilmiş seviyelerin üzerinde olduğu, özellikle kadmiyum (1397 ppm) ve bakır (7806 ppm) metallerinin DKO değerlerinin çok üzerinde olduğu" tespit edilmişti. Bu tespitlere rağmen altın madeni faaliyetini kesintisiz sürdürmektedir.

Bu arada medyada geçtiğimiz günlerde yayınlanan haberlerde, sahada yeni sondajla arama faaliyetlerine başlandığı yer almaktadır. Söz konusu maden işletmesinin yer altı madencilik faaliyetlerinin nereye, hangi derinliğe kadar uzandığı, yeraltı su kaynaklarını nasıl etkilediği konusunda hiçbir inceleme olmamasının yanı sıra, maden artığı pasaların yüzeyde depolandığı eskiden vadi olan alandaki etkileri, kayma riski konuları bilinmemekte ve İzmirliiler için kaygı yaratmaktadır.

Bu kapsamda İzmir Barosu olarak ; Enerji Ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden Ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünde ve Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği Bakanlığında; Bergama-Ovacık Altın Madeni İşletmesi, Dikili-Çukuralan Altın Madeni Ocağı İle Menderes-Efemçukuru Altın Madeni Çıkarma Ve İşletme Tesislerinde, yukarıda söz ettiğimiz riskler yönünden gereken incelemenin yapılarak, verilen lisans, ruhsat ve izinlerin koşullarının var olup olmadığının değerlendirilmesini, koşullar mevcut değilse lisans ve izinlerin geri alınmasını, yapılan çalışma ve değerlendirmelerin, düzenlenecek raporlarla birlikte tarafımıza bildirilmesini talep ettik.

İliç'te yaşanan felaket; bilimsel verileri yok sayan, denetimsiz, sömürgeci madencilik anlayışının telafisi mümkün olmayan acı e yıkıcı sonuçlarını bizlere gösterdi. Benzer bir felaketin bölgemizde yaşanmaması için İzmir Barosu olarak gereken mücadeleyi yürüteceğiz.

İZMİR BAROSU BAŞKANLIĞI